

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ถือเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษาของไทย และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่มุ่งหวังให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ยังได้กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยเฉพาะการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้มีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจัดเป็นกลุ่มคนที่ต้องได้รับการศึกษาเป็นพิเศษตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดเช่นกัน ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง ผู้ที่มีประสาทหูพิการ ไม่สามารถรับฟังเสียงต่าง ๆ ได้เป็นปกติ ซึ่งความสามารถในการรับฟังเสียงจะแตกต่างกันไปตามระดับความพิการ ผู้ที่สูญเสียการได้ยินเล็กน้อยอาจพูดได้ ผู้ที่สูญเสียการได้ยินปานกลางสามารถพูดได้แต่ไม่ชัด ส่วนผู้ที่สูญเสียการได้ยินมากหรือหูหนวกอาจพูดไม่ได้เลย หากไม่ได้รับการสอนพูดตั้งแต่วัยเด็ก (ผดุง อารยะวิญญู, 2539, หน้า 24) การที่ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไม่ได้ยินเสียง ทำให้เขาขาดโอกาสที่จะเข้าใจภาษาและการรับรู้ภาษาไม่สามารถทำได้ดีเท่ากับคนปกติ โดยการรับรู้ภาษาของคนปกติจะอาศัยการฟัง 80 % การมอง 13 % และการสัมผัส 7% (จรววยพร ธรณินทร์, 2526, หน้า 17) ในขณะที่ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะรับรู้ภาษาโดยใช้ประสาทตาในการมอง การอ่านสัญลักษณ์ต่าง ๆ และการสังเกตสีหน้าท่าทางของบุคคล นอกจากนี้ยังไม่สามารถใช้คำพูดเพื่อแสดงออกถึงความคิด ความต้องการ และการสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจตน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ถือเป็นรากฐานสำคัญในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

การจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในด้านการใช้หลักสูตร ปัจจุบันใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งเป็นหลักสูตรเดียวกับนักเรียนปกติ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจึงมีความยากลำบากกว่าการสอนนักเรียนปกติทั่วไป ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ครูผู้สอนต้องใช้เทคนิคการสอนหลาย ๆ วิธี เพื่อที่จะสื่อความหมายให้นักเรียนเข้าใจ โดยวิธีสอนที่ครูส่วนมากใช้ก็คือการใช้ระบบรวม (Total Communication) ได้แก่ การฝึกอ่าน การฝึกเขียน การใช้ภาษามือ การสะกดนิ้วมือและการสังเกตท่าทาง ซึ่งในการสื่อความหมายดังกล่าว นักเรียนมักไม่เข้าใจความหมายของการสื่อสารนั้นทั้งหมด บางครั้งก็ผิดความไปจากเดิม (ศรียา นิยมธรรม, 2535, หน้า 67) และคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงเสมอ (สุชา จันทรธรม, 2525, หน้า 53) ตลอดจนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีเนื้อหา มาก และเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นนามธรรม (ฉัฐกานต์ น้อยบัวทิพย์, 2542, หน้า 5) นอกจากนี้ผลการ ศึกษาวิจัยของ วไลลักษณ์ สุทธิเวชวันวารกุล (2543, หน้า 3) ยังพบว่า ปัญหาในการสื่อสารของ ครูผู้สอนกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินคือ การที่นักเรียนไม่เข้าใจความหมายของคำ ที่เป็นนามธรรมและคำบางคำยังไม่มีภาษามือที่เป็นตัวกลางในการสื่อสาร

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานที่ นักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะต้องเรียน ประกอบด้วยสาระที่เป็น องค์ความรู้ 5 สาระ คือ สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ และสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ โดยเฉพาะในส่วนของสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เป็นสาระที่กำหนดจุดเน้นในการสร้างคุณภาพของผู้เรียน ด้านความเป็นพลเมืองดีตามวิถี ประชาธิปไตยทั้งในสังคมไทยและสังคมโลก มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการและคุณลักษณะของ สมาชิกที่ดีในวิถีประชาธิปไตย การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ กติกาของสังคม การปฏิบัติตาม กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ ตลอดจนการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับ การเมืองการปกครองตามกระบวนการประชาธิปไตย จุดเน้นดังกล่าวนี้มีความสำคัญและจำเป็น อย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเติบโตเป็น ผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและสร้างความสงบสุขให้กับสังคม ดังจะเห็นได้ว่า สังคมไทยในปัจจุบันมีปัญหา สลับซับซ้อนมากขึ้น เยาวชนไทยขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ ตลอดจนการย่อหย่อนใน การอบรมบ่มนิสัย ให้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองและส่วนรวม (กรมวิชาการ, 2544 ก, หน้า 1) นอกจากนี้คนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ ความเข้าใจในวิชากฎหมายหรือกฎหมายพื้นฐาน ทั้งนี้ เพราะไม่เคยได้รับการศึกษาเล่าเรียนหรือไม่เคยได้รับการอธิบายจากผู้มีความรู้มาก่อน หรือหากจะ

มีความรู้ความเข้าใจบ้าง ก็เป็นเพียงผิวเผิน จนทำให้เกิดปัญหาขึ้นในสังคม (ลินจี่ หะวานนท์, 2524, หน้า 4) ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนเรื่องกฎหมายจึงถือว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อนักเรียนทุกคน กฎหมายเป็นกฎเกณฑ์อย่างหนึ่งของสังคมที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์อย่างแยกไม่ออก และมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์ ทุกคนมีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายตั้งแต่เกิดจนตาย (สมสิทธิ์ วิจิตรพงศ์, 2527, หน้า คำนำ) นอกจากนี้การศึกษาเรื่องกฎหมายยังก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (สุรชาติ สัตตบุศย์, 2525, หน้า 1-4)

1. ทำให้ผู้เรียนรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น ไม่ล่วงละเมิดซึ่งกันและกัน ทำให้สังคมสงบสุข
2. ทำให้เฉลียวฉลาดทันคน ไม่ตกเป็นเครื่องมือของผู้อื่น
3. ทำให้เป็นผู้ประพฤติดี ประพฤติชอบ ไม่กระทำความผิดกฎหมาย
4. ทำให้เป็นที่น่านับถือของผู้อื่น ทำอะไรมีเหตุผล มีหลักเกณฑ์
5. ทำให้เจริญก้าวหน้าในชีวิต สามารถนำกฎหมายที่เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพได้อย่างกว้างขวาง

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการที่ครูผู้สอนจะพัฒนานักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินให้เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรได้ จำเป็นที่จะต้องหากลวิธีที่จะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีโอกาสเรียนรู้ได้ใกล้เคียงกับนักเรียนปกติ ซึ่งการส่งเสริมการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นวิธีการหนึ่งที่มีความสำคัญ จะช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนพิการมีเครื่องมือ อุปกรณ์ หรือสิ่งที่มาทดแทนความสามารถที่สูญเสียไป และทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนเช่นเดียวกับนักเรียนปกติ (วันทนี พันธชาติ, 2543, หน้า 2) โดยผู้วิจัยได้ศึกษานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินแล้วเห็นว่า การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูน เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เพราะเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่เกิดจากการนำเอาข้อดีของบทเรียนสำเร็จรูปและภาพการ์ตูนมาผนวกเข้าด้วยกัน บทเรียนสำเร็จรูป (Programmed Instruction) มีหลักการในการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน กล่าวคือสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างเป็นระบบ มีวิธีการนำเสนอความรู้ที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง คำนึงถึงความสามารถของนักเรียนเป็นสำคัญ โดยไม่จำกัดเวลา นักเรียนแต่ละคนอาจเรียนได้เร็วหรือช้าไม่เหมือนกัน การนำเสนอเนื้อหาความรู้จะเพิ่มขึ้นทีละน้อย ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยการตอบคำถาม และมีคำเฉลยให้นักเรียนทราบว่าที่ได้อธิบายไปนั้นถูกต้องหรือไม่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2537, หน้า 77) นอกจากนี้บทเรียนสำเร็จรูปเป็นวิธีการเรียน

ที่ง่าย สะดวกสบาย เรียนด้วยตนเอง เมื่อใดก็ได้ มีคำเฉลยให้เป็นระยะ ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจง่าย เป็นขั้นตอน และสร้างความสนใจของผู้เรียนเป็นอย่างดี (จุฬารัตน์ โสตะ, 2541, หน้า 1)

ส่วนภาพการ์ตูนที่นำมาประกอบบทเรียนสำเร็จรูป จะทำให้การสอนมีชีวิตชีวา ช่วยให้ ผู้เรียนสามารถสรุปความคิดหลักของบทเรียนได้ง่ายและจำได้นาน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2523, หน้า 279) การ์ตูนดูง่าย เข้าใจง่ายและเรียกร้องความสนใจของเด็กได้ดีกว่าหนังสือที่มีข้อความ หรือตัวอักษรแต่เพียงอย่างเดียว (ชม ภูมิภาค, 2521, หน้า 43) นอกจากนี้การ์ตูนยังเป็นหนังสือที่เด็ก นักเรียนทุกระดับชั้นชอบอ่านมากที่สุด ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาวิจัยของกรมวิชาการ ที่ได้ ทำการสำรวจหนังสือในดวงใจของนักเรียน (หนังสือที่นักเรียนแต่ละคนชอบอ่าน) ใน 75 จังหวัด และเขตกรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอน ปลาย ทั้งในส่วนภูมิภาคและในเขตกรุงเทพมหานคร ทุกช่วงชั้น โดยรวมส่วนใหญ่ชอบหนังสือ ประเภทการ์ตูน (มีคำพูดของตัวการ์ตูนเป็นผู้ดำเนินเรื่อง) มากที่สุด (ธารัง ชูทัพ, 2545) และจาก ผลการศึกษาวิจัยของ ศิริพร คาระสุวรรณ (2534) พบว่าบทเรียนสำเร็จรูปหรือบทเรียน โปรแกรม โดยใช้ภาพการ์ตูน ทำให้นักเรียนเรียนอย่างสนุกสนาน เพลิดเพลิน ติดตามบทเรียนโดยไม่ เบื่อหน่ายและสามารถจดจำบทเรียนได้อย่างแม่นยำ

จากเหตุผลที่ได้กล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่อง ทางทางการได้ยิน โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดชลบุรี สนใจที่จะสร้างบทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพ การ์ตูน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เรื่อง กฎหมายน่ารู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและ การดำเนินชีวิตในสังคม โดยมุ่งหวังที่จะพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ให้บรรลุตามเป้าหมายของ หลักสูตร ตลอดจนนักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตจริงและ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างบทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทาง การได้ยิน เรื่อง กฎหมายน่ารู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. บทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้อย่างมีคุณภาพ
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ
3. ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดชลบุรี
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดชลบุรี จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 13 คน ซึ่งได้จากการจับฉลาก
3. ขอบเขตด้านเนื้อหา เนื้อหาที่ใช้ในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูนเรื่อง กฎหมายน่ารู้ แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ กฎหมายเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา กฎหมายเกี่ยวกับการแจ้งเกิด การแจ้งตาย กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบก ซึ่งยึดตามสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม
4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ทำการทดลองตั้งแต่วันที่ 10-13 กุมภาพันธ์ 2547 เวลา 13.50 – 15.30 น. เป็นเวลา 4 วัน วันละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง นักเรียนที่มีสภาพการได้ยิน เมื่อทำการวัดการได้ยินด้วยเสียงบริสุทธิ์ ณ ความถี่ 500-2000 รอบต่อวินาที ได้ค่าเฉลี่ยของการได้ยินของหูทั้งสองข้างเกินกว่า 90 เดซิเบล และเป็นนักเรียนที่มีระดับสติปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปกติ ไม่มีความพิการซ้ำซ้อน
2. บทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง การนำเสนอความรู้แก่นักเรียน โดยจัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก แบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนย่อย ๆ เรียกว่า กรอบ (Frame) ประกอบด้วยเนื้อหา แบบฝึกหัด ให้นักเรียนศึกษาไป

ที่น้อย สามารถตรวจสอบคำตอบได้ด้วยตนเอง จากคำถามที่อยู่ในกรอบถัดไป สำหรับการเสนอความรู้มีภาพการ์ตูนช่วยสร้างความสนใจ โดยเป็นภาพการ์ตูนลายเส้น ขาว ดำ มีคำบรรยายประกอบภาพ

3. บทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เรื่อง กฎหมายน่ารู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่6 หมายถึง บทเรียนสำเร็จรูปที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยรูปแบบของบทเรียนสำเร็จรูปเป็นแบบเส้นตรง และแบ่งเนื้อหาที่จะเรียนออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 กฎหมายเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน

ตอนที่ 2 กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา

ตอนที่ 3 กฎหมายเกี่ยวกับการแจ้งเกิด การแจ้งตาย

ตอนที่ 4 กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบก

4. ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูน หมายถึง ผลการประเมินการใช้บทเรียนสำเร็จรูปที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้เกณฑ์ 80/80

4.1 80 ตัวแรก หมายถึง จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่เรียนบทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูนแล้วสามารถทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนได้ผ่านเกณฑ์ที่ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินกำหนดไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

4.2 80 ตัวหลัง หมายถึง จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่เรียนบทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูนแล้วสามารถทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ผ่านเกณฑ์ที่ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินกำหนดไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

5. เกณฑ์ที่ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินกำหนด หมายถึง คະแนนที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่า นักเรียนเป็นผู้รอบรู้ตามเนื้อหาของแต่ละบทเรียน ซึ่งได้มาจากครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งสอนมาแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 3 ท่าน

6. แบบทดสอบท้ายบทเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวนตอนละ 10 ข้อ ซึ่งใช้ในการทดสอบนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างหลังจากเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูนจบในแต่ละตอน

7. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ซึ่งใช้ในการทดสอบนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างหลังจากเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูนครบทุกตอนแล้ว

8. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ประกอบด้วยสาระที่เป็นองค์ความรู้ 5 สาระ คือ สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ และสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

9. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดชลบุรี